

Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn

**Uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler
samt externa lån**

1	Sammanfattning	3
2	Inledning.....	4
2.1	Uppdraget	5
3	Ränteavdragsregler	5
3.1	2009 års begränsningsregler för ränteavdrag.....	5
3.2	2013 års begränsningsregler för ränteavdrag	6
3.3	Kommande regelförändringar	6
4	Övergripande statistik	7
5	Skatteplanering med externa lån	14
5.1	Analys av uppdraget	14
5.2	Vad kartläggningarna har visat	14
5.2.1	Lånstrukturer genom den s.k. debt-push-down modellen	14
5.2.2	Obligationslån.....	16
5.2.3	Övrigt.....	17
5.2.4	Back-to-back-lån.....	18
5.2.5	Övergripande statistik avseende externa lån	19
6	Uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler om ränte- avdrag.....	19
6.1	Analys av uppdraget	19
6.2	Osäkerhet vid tillämpning av ränteavdragsbegränsnings- reglerna	20
6.3	Upphörande med ränteavdrag.....	21
6.4	Särskilda frågor	23
6.4.1	Intressegemenskap	23
6.4.2	Den som faktiskt har rätt till inkomsten.....	24
6.4.3	Lån från bolag med skattemässiga underskott.....	24
6.4.4	Beskattning i andra länder.....	25
7	Slutsatser.....	25

1 Sammanfattning

Skatteverket har i regleringsbrevet för 2016 fått i uppdrag att följa upp tillämpningen av de ränteavdragsbegränsningsregler som gäller från den 1 januari 2013. Skatteverket har även fått i uppdrag att fortsätta arbetet med den kartläggning av ränteavdragen som har gjorts under 2009–2015, särskilt vad gäller frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

2009 infördes avdragsbegränsningar avseende ränteutgifter på interna lån som lämnas inom en intressegemenskap, dessa regler utvidgades 2013.

Under åren 2012-2015 har interna lån minskat kraftigt, vilket tyder på att lagstiftningen har haft effekt. Statistik från Statistiska Centralbyrån (SCB) visar att en del större skulder mot utländska ägarkoncerner reglerats och konverterats till eget kapital under 2012-2015. Den externa upplåningen har samtidigt ökat något. Från 2008 och framåt har det endast skett en mindre förändring av den totala skulden samtidigt som nominell BNP har ökat med 23 %. Detta indikerar att ränteavdragsbegränsningsreglerna bromsat den totala skulden även om det inte går att bedöma hur stor del av bromsningen som beror på ränteavdragsbegränsningsreglerna. Om regleringen av ränteavdrag ska få ännu större effekt på den svenska skattebasen behövs ändrade regler som även omfattar externa lån.

I 2013 års rapport¹ drogs slutsatsen att det förekommer skatteplanering med externa lån vid företagsförvärv. Det har inte framkommit något som visar att det skulle ha avtagit i någon betydande omfattning.

2013 års ränteavdragsbegränsningsregler ser ut att ha haft effekt då de interna lånen har minskat kraftigt. Skatteverket har tidigare följt upp fall som var kända före 2013 års regler infördes där interna lån upptagits för interna och externa andelsförvärv. Det konstaterades att i ca två tredjedelar av de fallen har företagen avvecklat sina interna lån eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. I resterande fall fortsätter företagen dock att yrka avdrag för räntekostnaden och Skatteverket har i de allra flesta av dessa fall fattat beslut att neka avdrag för räntan.

Skatteverket har tidigare år rapporterat om olika situationer där 2009 års ränteregler var otillräckliga. Skatteverket har med tillämpning av 2013 års regler nekat avdrag för räntekostnader i sådana situationer. Skatteverket bedömer att de tidigare rapporterade bristerna med 2009 års ränteregler i stort sett torde ha åtgärdats i och med införandet av 2013 års regler. Det förekommer fortfarande att företag i betydande omfattning yrkar avdrag för sådana interna räntor som Skatteverket anser inte ger rätt till avdrag enligt ränteavdragsbegränsningsreglerna. Skatteverket har fattat beslut att neka avdrag för räntekostnader i ett stort antal fall under 2015

---

¹ ”Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn”, 20 januari 2014, dnr 131 756251-13/113

och 2016. En del av besluten är under prövning av domstol. Det finns dock lån som inte omfattas av lagen där det är osäkert om skatteplanering med i praktiken interna räntor pågår och i så fall i vilken utsträckning. Det gäller de s.k. back-to-back lånen som beskrivs i avsnitt 5.2.4.

Det råder fortfarande osäkerhet kring hur räntereglererna kommer att tillämpas då det ännu saknas rättslig praxis. Den omfattande mängden förhandsbesked har inte lett till någon praxis från Högsta Förvaltningsdomstolen då de avvisats av domstolen. Osäkerheten kommer därför att bestå under många år framöver innan ärendena gått genom alla domstolsinstanserna. Ett fåtal fall har hittills avgjorts i förvaltningsrätten. Avsaknad av rättslig praxis försvårar både företagens och Skatteverkets hantering av ränteavdragen. Många förfrågningar om tillämpningen av reglerna till både Skatteverket och Skatterättsnämnden samt att information om ränteavdrag lämnats i inkomstdeklarationerna i stor omfattning indikerar att företagen upplever att reglerna är svåra att tillämpa.

Skatteverkets uppfattning är att ränteavdragsbegränsningsreglerna inom de ramar som lagstiftaren dragit upp i stort sett är effektiva och uppnår de mål som avsetts. Denna bedömning bygger på vad som hittills förevarit i Skatterättsnämnden och i domstolarna, men kan komma att ändras beroende på de bedömningar som domstolarna kommer att göra.

2 Inledning

Skatteverket har under flera år undersökt lånestrukturer som etablerats inom koncerner, främst i samband med interna och externa andelsförvärv. I en rapport från januari 2008² har ”interna räntesnurror” beskrivits, dvs. fall där ränta erlagts på koncerninterna lån som upptagits vid förvärv av andra koncernföretag. Under åren därefter har regeringen i regleringsbrevet gett Skatteverket i uppdrag att kartlägga och rapportera om skatteplaneringen med räntor. Inriktningen på uppdragen har varierat.

Efter att ränteavdragsbegränsningsregler införts för ”interna räntesnurror”³ från 2009 har visst fokus inledningsvis lagts på kartläggning av lagens tillämpning. I regleringsbrevet för 2011 har regeringen utökat uppdraget med begäran om kartläggning av om externa lån utgör allvarliga hot mot den svenska bolagsskattebasen. I de två följande uppdragen har begränsning skett till företag inom välfärdssektorn samt hos koncerner som ägs av helt eller delvis skattebefriade svenska subjekt. Fokus har även i de senare uppdragen legat på skatteplanering med räntor, som även innefattat lån från externa parter.

Skatteverkets rapporter har utgjort underlag för regeringens bedömning av behovet av lagstiftning som reglerar avdragsrätten för räntor på koncerninterna lån. I propositionen till de nya

² ”Ränteupplägg - slutrapport”, 31 januari 2008

³ 24 kap. 10 a-e §§ inkomstskattelagen 1999:1229 (IL)

ränteavdragsbegränsningsreglerna, som trädde i kraft 1 januari 2013, har sammanfattningar av Skatteverkets rapporter lämnats (prop. 2012/13:1, avsnitt 6.17.4).

Regeringen har i regleringsbrevet för 2013-2015 gett i uppdrag åt Skatteverket att undersöka om nya metoder för att kringgå 2009 års ränteavdragsbegränsningsregler har använts, följa upp tillämpningen av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler samt att fortsätta kartläggningen av om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

Skatteverket fick i regleringsbrevet för 2015 även i uppdrag att kartlägga och analysera skatteplaneringen inom välfärdssektorn. Skatteverket konstaterade att välfärdsföretagen numera i stort sett upphört med skatteplanering med interna räntor medan skatteplanering med externa räntor ökat. Totalt sett har skatteplanering med räntor minskat väsentligt i välfärdssektorn.⁴

2.1 Uppdraget

Regeringen har i regleringsbrevet för 2016 gett Skatteverket i uppdrag att fortsätta följa upp tillämpningen av de ränteavdragsbegränsningsregler som gäller från den 1 januari 2013. I detta ingår att följa upp om reglerna förebygger skatteplanering med ränteavdrag på avsett sätt samt om det förekommer kringgåenden av reglerna. Skatteverket har även fått i uppdrag att fortsätta arbetet med att kartlägga ränteavdragen på samma sätt som myndigheten har gjort under 2009–2015. I detta ingår särskilt frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen. Uppdraget ska redovisas senast den 10 januari 2017.

3 Ränteavdragsregler

En grundläggande bestämmelse i inkomstskattelagen är att räntor för att vara avdragsgilla – till skillnad från andra utgifter – inte behöver vara utgifter för att förvärva eller bibehålla inkomster.⁵ I princip måste det således finnas en uttrycklig reglering för att ränteavdrag inte ska medges, såvida inte lagen mot skatteflykt är tillämplig eller att den verkliga innebörden är någon annan. Det finns inga begränsningsregler av generell natur som reglerar avdragsrätten. Under de senaste åren har det införts begränsningsregler, som reglerar avdragsrätten i vissa fall för interna räntor som inte är normalt beskattade hos långgivaren. Det finns inte någon begränsning i avdragsrätten för räntor på externa lån som upptagits hos exempelvis banker eller andra fristående finansinstitut.

3.1 2009 års begränsningsregler för ränteavdrag

2009 års lag begränsar avdragsrätten för räntor avseende interna lån som upptagits vid interna andelsöverlåtelser. Om ett företag förvärvar ett annat företag inom en intressegemenskap och

⁴ ”Delrapport Skatteplanering i företag inom välfärdssektorn” 14 augusti 2015, 131 98174-15/113, och

”Rapport Skatteplanering i företag inom välfärdssektorn – del två 2015” 1 mars 2016, 131 98174-15/113

⁵ 16 kap. 1 § IL

finansierar förvärvet genom att uppta lån från ett företag inom intressegemenskapen där räntan beskattas med mindre än 10 procent är ränteutgiften inte avdragsgill (tioprocentsregeln). I undantagsfall kan ränteavdrag medges med stöd av den s.k. ventilen även om beskattningen hos långgivaren understiger 10 procent om bolaget kan visa att såväl förvärvet som lånet huvudsakligen (ca 75 procent) är affärsmässigt motiverade. I lagen finns också några bestämmelser som riktar sig mot kringgåenden.

3.2 2013 års begränsningsregler för ränteavdrag

2013 års lag bygger på 2009 års lag, men har utvidgats till att gälla i princip alla interna lån som inte beskattas normalt. Detta innebär att även ränteavdrag på interna skulder som upptagits vid externa förvärv av andelar omfattas av reglerna, vilket många gånger kan medföra att rätt till ränteavdrag inte föreligger. Om det långgivande intresseföretagets ränteinkomst beskattas med mindre än 10 procent medges avdrag för motsvarande räntor bara om det kan visas att skuldförhållandet – och i vissa fall också förvärvet – är huvudsakligen affärsmässigt motiverade (s.k. ventilen). Genom ett undantag från tioprocentsregeln begränsas avdragsrätten, även om beskattning sker med minst 10 procent, om det huvudsakliga skälet till att skuldförhållandet uppkommit är att intressegemenskapen ska få en väsentlig skatteförmån. Dessutom har begreppet intressegemenskap vidgats genom att kravet på ”bestämmande inflytande” ändrats till ”väsentligt inflytande”.

3.3 Kommande regelförändringar

I 2015 års rapport⁶ (avsnitt 3.3) beskrevs dels

- Företagsskattekommitténs förslag om begränsningsregler gällande räntekostnader och vissa andra finansiella kostnader och dels
- OECD:s arbete i projektet Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) med inriktning bl.a. på att försöka motverka skattebaseroering som sker med hjälp av ränteutgifter och andra finansiella utgifter och de rekommendationer som lämnats i den offentliga slutrapporten.

Information hade då lämnats från finansdepartementet om att ett omarbetat förslag jämfört med Företagsskattekommitténs höll på att framställas inom departementet och att även detta skulle komma att remissbehandlas.

Något förslag har ännu inte kommit. En avgörande viktig tillkommande omständighet är att det nu har kommit ett EU-direktiv som innehåller krav på regler som påverkar avdragsrätten för bl.a. ränteutgifter och andra finansiella utgifter. Det är ”RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/1164 av den 12 juli 2016 om fastställande av regler mot skatteflyktsmetoder som direkt inverkar på den inre marknadens funktion”.

---

⁶ ”Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn”, 12 januari 2016, dnr 131 674362-15/113

De begränsningsregler gällande avdragsrätt för räntor och vissa andra finansiella kostnader som direktivet innehåller ansluter nära till de principer som rekommenderats i slutrapporten från BEPS-arbetet och som också Företagsskattekommitténs alternativa förslag innehöll. En del skillnader finns dock.

Medlemsstaterna ska senast den 31 december 2018 anta och offentliggöra de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet. De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den 1 januari 2019.

Kommande lagförslag måste även ta hänsyn till kraven från detta direktiv. Bestämmelserna om begränsningsregler i direktivet är dock minimikrav, varför det inte finns något hinder enligt direktivet att ha mer långtgående begränsningsregler än de som föreskrivs i direktivet. Hur förslaget från finansdepartementet kommer att se ut återstår att se när förslaget skickas ut på remiss. Det enda som med säkerhet kan sägas i detta skede är att det genom direktivet måste komma regeländringar. Innan direktivet kom fanns en frivillighet som nu till en del inte finns längre.

4 Övergripande statistik

Skatteverket har i tidigare ränterapporter redogjort för statistik som belyser svenska företags räntor ur olika aspekter och på olika övergripande nivåer. Statistiken har hämtats från Skatteverkets databaser och från analyser gjorda av SCB. På samma sätt som all statistik innehåller den osäkerhetsmoment och felkällor i underlaget. De relativt grova måtten är mera till för att visa på tendenser än på exakta belopp. Det är svårt att från sådana generella siffror dra specifika slutsatser om volymer eller trender beträffande företagens skuldsättning, men det kan ändå ge en värdefull bakgrundsbeskrivning.

Räntor och skulder

I tabell 1 nedan redovisas räntenettot för de svenska icke-finansiella företagen under åren 2004-2015⁷. I räntenettot ingår samtliga finansiella intäkter och kostnader, även orealiserade och realiserade vinster och förluster på valutakursförändringar.

Under åren 2004-2007 redovisades ett negativt räntenetto med 80-90 miljarder kronor per år.⁸ 2008 skedde en dramatisk ökning för att de följande två åren falla tillbaka till tidigare nivåer. Under 2011 och 2012 skedde en stark ökning. Det finns ingen uppenbar förklaring till ökningen. Räntenivåer eller valutakursförändringar bedöms inte ha påverkat ökningen i nämnvärd grad.

⁷ Räntenettot är skillnaden mellan ränteintäkter och räntekostnader för svenska aktiebolag exklusive den finansiella sektorn.

⁸ Detta är totalsiffror som inte ger besked om det avser externa eller interna räntor eller om det gäller gränsöverskridande eller rent inhemska förhållanden.

Under år 2013 minskade det negativa räntenettet med 24 miljarder kronor till 122 miljarder kronor. Den allmänna räntenivån var lägre 2013 än 2012 samtidigt som valutakurserna var relativt stabila. De koncerninterna lånen som vanligen har en hög ränta minskade i omfattning. Under 2014 minskade det negativa räntenettet ytterligare något till 114 miljarder kronor. Den allmänna räntenivån sjönk under 2014, vilket bör ha medfört en minskning av det negativa räntenettet. Den svenska kronan försvagades under 2014 vilket ledde till inte oväsentliga valutakursförluster som ingår i 2014 års räntenetto. Det negativa räntenettet skulle därmed ha varit lägre om det rensats från valutakursförändringar.

Under 2015 har det negativa räntenettet minskat med ytterligare 37 miljarder kronor och uppgår till 77 miljarder kronor. Minskningen bör delvis bero på att den redan låga räntenivån sjunkit ytterligare och att skulderna minskat. Räntenivån har under året sjunkit några tiondels procentenheter, vilket är en liten minskning i antal procentenheter men en stor procentuell förändring. Detta eftersom små ränteförändringar påverkar räntekostnaden väsentligt när räntan är låg. Exempelvis ger en minskning med 0,2 procentenheter vid räntenivån 1 procent en minskning av räntekostnaden med 20 procent. Företagens räntekostnader bör dessutom, i den nedåtgående räntetrend som varit, påverkas ytterligare nedåt av att gamla fleråriga lån med i normalfallet klart högre ränta successivt byts ut. I många fall kan räntekostnaden i ett sådant läge sänkas väsentligt av de nya lånevillkoren.

Det negativa räntenettots utveckling har sammantaget gått nedåt under de senare åren.

Tabell 1

Räntenetto (mdr kr)

År	Räntenetto
2004	- 82
2005	- 83
2006	- 82
2007	- 95
2008	- 181
2009	- 109

År	Räntenetto
2010	- 80
2011	- 132
2012	- 146
2013	- 122
2014	- 114
2015	- 77

I slutet av 2012 observerades en stor förändring av den interna bruttoskulden vid utländska direktinvesteringar⁹ i Sverige. Bruttoskulden gentemot utländska ägare och andra koncernbolag minskade med 159 miljarder kronor till 1 495 miljarder kronor. Under 2013-2015 har bruttoskulden minskat ytterligare och uppgår 2015 till 1 261 miljarder kronor. Beloppen är påverkade

⁹ Enligt SCB benämns som direktinvestering samtliga transaktioner som sker mellan två företag där det finns ett direkt eller indirekt ägande på minst 10 % av aktiekapital eller röster.

av valutakursförändringar i den mån skuldbeloppet är i utländsk valuta. Se tabell 2 nedan som visar den koncerninterna utlandsskuldens utveckling år 2008-2015.

Tabell 2
Koncernintern utlandsskuld (mdr kr)¹⁰

År	Koncernlån, (direktinvesteringar) brutto ¹¹	Förändring koncernlån (direktinv.) brutto	Koncernlån (direktinvesteringar) netto ¹²	Förändring koncernlån, (direktinv.) netto
2008	1706	-	781	-
2009	1749	43	806	25
2010	1643	- 106	718	- 88
2011	1654	11	734	16
2012	1495	- 159	596	- 138
2013	1362	- 133	489	- 107
2014	1315	- 47	509	20
2015	1261	- 54	425	- 84

År 2012 har de interna skulder, avseende utländska direktinvesteringar, som avvecklats till största delen konverterats till eget kapital genom aktieägartillskott. SCB har bedömt att detta till stor del troligen beror på att ytterligare begränsningar i ränteavdragsreglerna trätt i kraft 2013. I diagram 1 nedan framgår att avseende utländska koncerninterna direktinvesteringar har andelen interna lån minskat och det egna kapitalet ökat under 2012-2015.

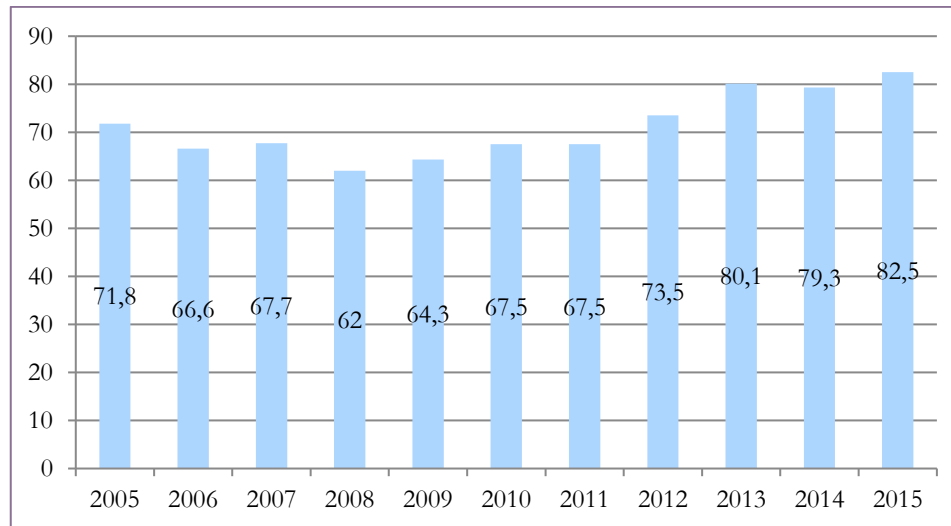
¹⁰ Uppgifterna avser både svenska finansiella och icke-finansiella företag.

¹¹ SCB, Betalningsbalansen, tabell räntebärande utlandsskuld brutto, Q4 2015 och 2016-09-19.

¹² SCB, Betalningsbalansen, tabellsamling Utlandsställning Q4 2015 och 2016-09-19. Med "netto" avses skulder till utländska företag minus fordringar.

Diagram 1

Det egna kapitalets andel (%) av utländska koncerninterna direktinvesteringar¹³

Trenden är att företagens totala externa upplåning har ökat något under de senaste åren. Detta gäller både den externa utlandsskulden och den inhemska externa skulden, innefattande lån och räntebärande värdepapper. Se tabellerna 3a och 3b nedan som visar den externa skuldens utveckling 2011-2015.

Tabell 3a

Externa skulder utland (mdr kr)¹⁴

År	Externa lån utland	Obligationer PMI ¹⁵ Utland	Summa extern skuld utland	Förändring summa extern skuld utland
2011	251	263	514	-
2012	261	319	580	66
2013	258	362	620	40
2014	351	464	815	195
2015	236	452	688	- 127

¹³ SCB, Direktinvesteringar – tillgångar och avkastning 2015.

¹⁴ Uppgifterna avser svenska icke-finansiella företag hämtade från SCBs statistikdatabas. År 2015 har SCB gjort en omklassificering varför viss omräkning har fått göras av SCB för att siffrorna ska vara jämförbara mellan åren.

¹⁵ Penningmarknadsinstrument

Tabell 3b
Externa skulder Sverige (mdr kr)¹⁶

År	Obligationer PMI Sverige	Lån MFI ¹⁷ Sverige	Summa extern skuld Sverige	Förändring summa extern skuld Sverige
2011	297	1573	1870	-
2012	321	1593	1914	44
2013	353	1617	1970	56
2014	327	1693	2020	50
2015	400	1592	1992	-28

Trenden är således att den externa upplåningen har ökat något under de senaste åren medan den koncerninterna upplåningen har minskat i omfattning. Se tabell 4 och diagram 2 nedan där företagens interna och externa lån sammanfattas. Uppgifterna avser inte att visa den totala bilden av företagens finansiering utan är koncentrerad till faktorer som är väsentliga för uppdraget.

Tabell 4
Utvecklingen av företagens långfristiga finansiering (mdr kr)

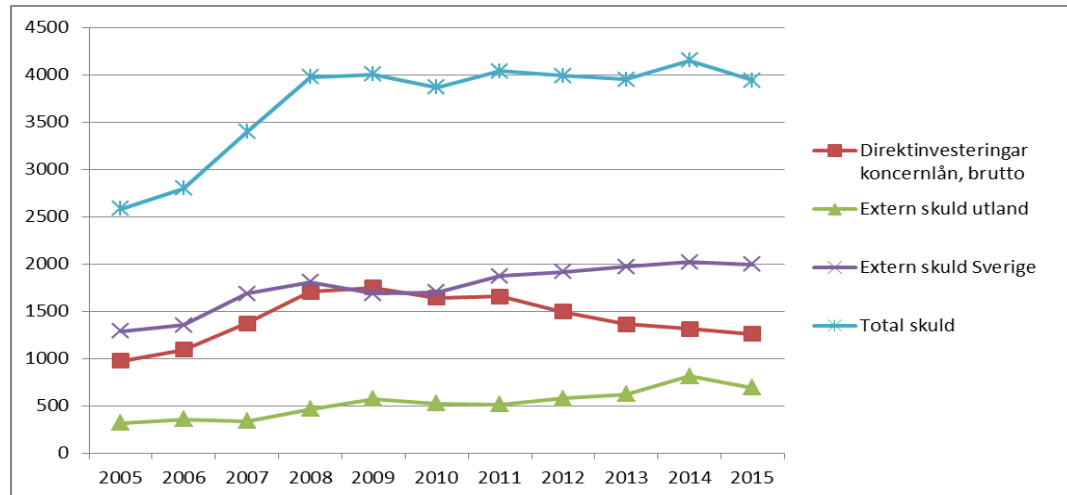
År	Koncernlån (direktinvesteringar), brutto	Extern skuld utland	Extern skuld Sverige	Total skuld	Förändring av total skuld
2005	974	316	1290	2580	-
2006	1090	356	1351	2797	217
2007	1371	337	1687	3395	598
2008	1706	463	1806	3975	580
2009	1749	571	1685	4005	30
2010	1643	525	1699	3867	-138
2011	1654	514	1870	4038	-116
2012	1495	580	1914	3989	-49
2013	1362	620	1970	3952	-37
2014	1315	815	2020	4150	198
2015	1261	688	1992	3941	-209

¹⁶ Uppgifterna avser svenska icke-finansiella företag hämtade från SCBs statistikdatabas. År 2015 har SCB gjort en omklassificering varför viss omräkning har fått göras av SCB för att siffrorna ska vara jämförbara mellan åren.

¹⁷ Monetära finansinstitut (MFI) innefattar banker, bostadsinstitut, finansbolag, kommun- och företagsfinansierande institut, monetära värdepappersbolag och monetära investeringsfonder (penningmarknadsfonder). Begreppet omfattar till en mindre del institutioner som inte har koppling till de frågor som är aktuella i denna rapport. Detta kan i viss mån påverka beloppens storlek men inte den trendmässiga utvecklingen.

Diagram 2

Utveckling av företagens långfristiga finansiering (mdr kr)

Sammanfattningsvis är trenden under de senaste åren att den koncerninterna upplåningen minskat samtidigt som den externa skulden ökat något. Den totala skulden har ökat kraftigt från 2005 till 2008. Därefter har det endast varit en mindre förändring av den totala skulden samtidigt som nominell BNP ökat med 23 %. Detta indikerar att ränteavdragsbegränsningsreglerna bromsat den totala skulden även om det inte går att bedöma hur stor del av bromsningen som beror på ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Ägande och lån från utlandet

Av statistik från myndigheten Tillväxtanalys framgår att ägandet från vissa länder ökat markant de senaste åren. Under åren 2000 till 2012 har antalet företag i Sverige som kontrolleras från Luxemburg ökat från 101 till 1153 stycken. Under samma tidsperiod har företag som kontrolleras från befintliga eller f.d. skatteparadis¹⁸ ökat från 66 till 529 stycken.¹⁹ Under 2013 var det några få länder som ökade sitt ägande av bolag i Sverige, bl.a. Jersey, annars var trenden ett svagt minskat utlandsägande i Sverige. Under 2014-2015 har det varit en svag ökning av utlandsägandet i Sverige.²⁰

Den tidigare tillväxttakten för direktinvesteringarnas beloppsmässiga omfattning från Luxemburg, vilket utgörs av lån och eget kapital, stannade upp 2013 efter att tidigare ökat under en längre period. Under 2014 har direktinvesteringarna minskat i omfattning för att sedan öka något under 2015. Se tabell 5 och diagram 3 nedan.

¹⁸ Inom Private Equity-sektorn är det vanligt att ägarbolag finns i lågskattejurisdiktioner eller i Luxemburg.

¹⁹ Tillväxtanalys, Utländska företag 2012.

²⁰ Tillväxtanalys, Utländska företag 2013, 2014 och 2015.

Tabell 5 och diagram 3 omfattar det närmaste land som direktinvesteringarna är hänförliga till. Vanligen tillförs inte kapital direkt från huvudägaren utan från företag lägre ner i ägarstrukturen, vilket innebär att huvudägaren kan finnas i ett annat land än det som står i tabellen.

Under 2012 har det skett en kraftig minskning av direktinvesteringar från Belgien. Nivån på investeringarna var ungefär densamma 2013 för att sedan fortsätta minska under 2014-2015. Direktinvesteringarna från Nederländerna har ökat under 2012, därefter har de legat på ungefär samma nivå för att sedan minska under 2015. Investeringarna från USA har ökat under 2012 och 2013 för att sedan minska igen under 2014, inga förändringar har skett under 2015. Direktinvesteringar från Schweiz har under 2013 ökat relativt mycket, efter att under en längre period ha legat på en låg och konstant nivå. Investeringarna har därefter minskat igen under 2014 och 2015.

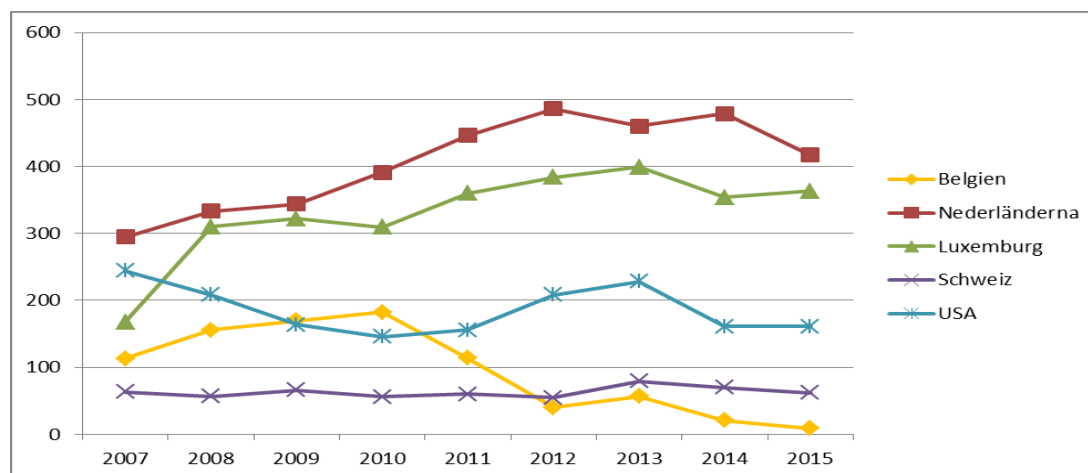
Tabell 5

Landfördelade tillgångar i Sverige (eget kapital + lån) mdr kr

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015 ²¹
Luxemburg	168	310	322	309	360	384	399	354	363
Belgien	113	156	170	182	114	40	57	21	9
Nederländerna	295	333	344	391	446	486	460	479	417
USA	244	208	164	146	156	208	228	161	161
Schweiz	63	57	66	56	60	55	79	70	62

Diagram 3

Utveckling av landfördelade tillgångar i Sverige (mdr kr)

²¹ SCB, Direktinvesteringar 2015

5 Skatteplanering med externa lån

5.1 Analys av uppdraget

Skatteverket har som en del i 2016 års regleringsbrev fått i uppdrag att fortsätta kartläggningen avseende frågan om skatteplanering med externa lån utgör ett allvarligt hot mot den svenska bolagsskattebasen.

I 2013 års rapport förde Skatteverket en diskussion om vad som kan anses vara skatteplanering med externa lån. Vid bedömning av om externa lån kan innebära skatteplanering med ränteadrag bör utgångspunkten vara att den absoluta merparten av banklån och andra lån från utomstående finansiella institutioner ligger utanför det område som kan betraktas som skatteplanering. Detta kan dock ifrågasättas vad beträffar andelsförvärv där särskilda lånestrukturer etableras genom nedtryckning av skulder (s.k. debt-push-down). Sådan skatteplanering innebär en medveten vald förvärvs- och lånestruktur som medför att räntebetalningar på såväl banklån som ägarlån helt eller delvis kan eliminera vinster från den köpta koncernen.

2013 års uppdrag avgränsades till att Skatteverket försökte kvantifiera effekterna av den externa skuldsättningen vid externa företagsförvärv, framförallt avseende skuldsättningen vid företagsförvärv som strukturerats enligt den s.k. debt push-down-modellen.

I 2014 års uppdrag fokuserades kartläggningen på att försöka klargöra om det fanns en tendens till att koncerner och företag efter införandet av 2013 års regler hade gjort en omläggning från interna lån till externa lån. Skatteverket kunde dock inte verifiera att det i någon större omfattning fanns en tydlig koppling på bolagsnivå mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen.

2015 och 2016 års uppdrag har avgränsats på så sätt att någon ytterligare kvantifiering av effekterna av den externa skuldsättningen inte har gjorts med hänsyn till den omfattande kartläggning som gjordes i 2013 års uppdrag.

5.2 Vad kartläggningarna har visat

5.2.1 Lånestrukturer genom den s.k. debt-push-down modellen

Inför 2013 års rapport gjordes en mer omfattande kartläggning av externa lån. Skatteverket bedömde att de mest frekventa fallen som kunde betraktas som skatteplanering med externa lån var externa andelsförvärv där särskilda lånestrukturer etableras genom s.k. debt-push-down.

Riskkapitalägda koncerner använder i större utsträckning än andra en sådan finansieringsstruktur för att utnyttja avdrag för externa räntor i syfte att sänka bolagsskatten även om det förekommer i utlandsägda industriella koncerner.

En riskkapitalfond bygger upp en förvärvsstruktur med mellanliggande icke rörelsedrivande bolag (holdingbolag) såväl i utlandet som i Sverige. För att få en skattemässig effekt utses ett

Utformningen kan skilja sig åt mellan riskkapitalförvärv (Private Equity-förvärv) och industriella förvärv. Den externa belåningen är ofta betydligt högre i de förstnämnda fallen. Det är även mer vanligt förekommande att den externa belåningen läggs i svenska bolag vid riskkapitalförvärv.

Skatteverket inriktade 2013 års kartläggning av externa lån mot att utreda skuldsättningen vid externa företagsförvärv som strukturerats enligt den s.k. debt push-down-modellen. För att kunna bedöma om planeringen utgjorde ett allvarligt hot mot bolagsskattebasen kvantifierades omfattningen av extern långivning vid företagsförvärv med sådana holdingbolagsstrukturer.

Skatteverket identifierade 66 externa företagsförvärv (som genomförts under ett antal år) med holdingbolagsstruktur och fann vid en analys av dessa att den externa finansieringen uppgick till knappt 187 miljarder kronor. Skatteverket tog även del av statistik bl.a. gällande Private Equity-sektorn (riskkapitalsektorn). Utifrån denna beräknades att den årliga ränteutgiften uppgick till 18-24 miljarder kronor vilket motsvarade 4-5 miljarder kronor i bolagsskatt, varav minst hälften avsåg Private Equity-sektorn.

Skatteverkets slutsats utifrån ovanstående beloppsmässiga bedömningar var att dessa betydande ränteutgifter medfört ett starkt minskat skatteunderlag hos bolag som förvärvats i holdingbolagsstrukturer med nedtryckning av skulder. Skatteplanering med externa lån vid externa förvärv med sådana holdingbolagsstrukturer skulle därför kunna uppfattas som ett hot mot den svenska bolagsskattebasen. Det har inte framkommit något som visar att detta skulle ha avtagit i någon betydande omfattning.

5.2.2 Obligationslån

Det är inte ovanligt att en koncerns finansiering sker genom att företagsobligationer emitteras. I samband med utredningar har uppmärksammats att det förekommer att obligationerna tecknas eller innehas av företag inom intressegemenskapen. Detta har noterats vad avser obligationer som emitterats på utländska börser, i Luxemburg och på Irland. Även om det utåt sett verkar som det är fråga om externa lån kan det således vara fråga om lån inom intressegemenskapen.

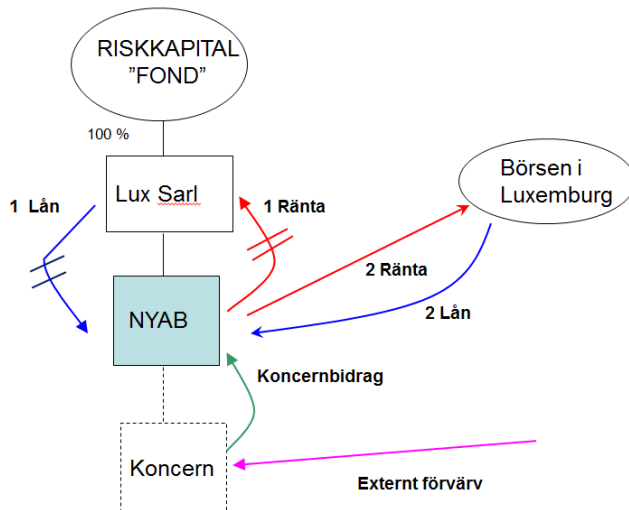
Det kan inte uteslutas att obligationslån som innehas av part inom intressegemenskapen utgör en del av den ökning av externa lån som har uppmärksammats.

Skatteverket har iakttagit ett fåtal fall där ett obligationslån har ersatt ett internt lån i nära anslutning till att 2013 års ränteregler trädde ikraft. Några fall har utretts. Ännu har det inte kunnat fastställas att det är fråga om lån inom intressegemenskapen i något av dessa fall.

Som exempel kan nämnas ett fall där ett svenskt bolag upptagit interna lån med mångmiljardbelopp i samband med ett riskkapitalförvärv, se bild 2.

Bild 2

De interna lånen i exemplet omfattades inte av lagen från 2009 då lånen upptagits vid förvärv av externa andelar. Eftersom räntan inte beskattas normalt hos Lux Sarl hade ränteavdraget kunnat bli föremål för avdragsbegränsning efter ikraftträdandet av 2013 års lag. Lånen refinansierades i slutet av 2012, varvid interna lån ersatts med obligationslån som utstälts på en börs i Luxemburg. Skuldbelastningen blev därmed oförändrad, men avser i större omfattning externa långivare. Genom att det är fråga om externa lån är räntan avdragsgill även från 2013. Om det däremot visar sig att obligationerna innehas av företag inom intressegemenskapen kan fråga uppkomma om avdragsbegränsning.

Obligationslån är vanligt förekommande och det är fråga om omfattande utredningar för att försöka klargöra vem som är innehavare till obligationerna. Det skulle därför vara mycket resurskrävande för Skatteverket att kartlägga om det i någon större omfattning förekommer obligationslån där innehavaren ingår i samma intressegemenskap som den som har emitterat obligationen.

5.2.3 Övrigt

I 2013 års rapport (avsnitt 5.2.2) beskrevs även några andra fall som kan anses vara skatteplanering med externa lån. Dessa varianter har dock endast iakttagits i ett mindre antal fall men ibland gällande stora belopp, exempelvis:

- Externa lån som finansierar interna andelsförvärv.
Externert lån tas i Sverige vilket medför avdrag för ränta. Genom ett internt andelsförvärv överförs de externt lånade medlen som köpeskilling till ett koncernföretag i annat land som är i behov av externt lånade medel men kanske inte har möjlighet att själva utnyttja ett ränteavdrag.

- Externa lån som ger dubbla avdrag, ett avdrag i Sverige och ett avdrag i annat land. Vid användande av företagshybrider finns möjlighet att ta ett externt lån i Sverige vilket medför avdrag för ränta. Om det svenska bolaget sedan i ett annat land även beskattas som en del av ett utländskt företag, exempelvis genom tillämpning av de s.k. check-the-box reglerna i USA, kan avdrag för samma ränta erhållas även i det andra landet.

För att kunna kartlägga omfattningen av sådan skatteplanering som inte avser debt-push-down strukturer vid externa företagsförvärv krävs i princip utredning hos företagen i varje individuellt fall. Skatteverket saknar dock formella möjligheter till sådan allmän kartläggning. Det är därför svårt att göra en bedömning av omfattningen, men baserat på förekomsten av de fall som iakttagits vid 2013 års kartläggning bedömdes inte denna skatteplanering utgöra ett hot mot det svenska bolagsskatteunderlaget. Det har i dagsläget inte framkommit något som ger en annan bedömning.

5.2.4 Back-to-back-lån

Inom räntereglerna finns en reglering som begränsar avdragsrätten för vissa externa lån, s.k. back-to-back lån. Regleringen gäller om skulden till den externa långivaren kan anses ha samband med en fordran som ett företag i intressegemenskapen har på den externa långivaren eller något företag i intressegemenskap med denne.

Enligt förarbetena är syftet med back-to-back-reglerna att undvika kringgåenden genom att en extern långivare används som mellanhand. Detta kan ske genom att ett företag i intressegemenskapen lånar ut pengar till den externa långivaren som därigenom får en fordran. Den externa långivaren lånar i sin tur ut pengarna till ett företag i intressegemenskapen.

Regleringen fanns med redan i 2009 års lag och gällde då endast om skulden finansierade ett förvärv av delägarätter inom intressegemenskapen. I 2013 års lag har back-to-back regleringen utökats och gäller även finansiering av delägarätter i ett företag som efter förvärvet ingår i intressegemenskapen, dvs. reglerna omfattar även externa förvärv av delägarätter. Eftersom back-to-back-regleringen i nya lagen endast omfattar finansiering av förvärv av delägarätter har den inte samma omfång som den nya lagen har i övrigt. Det öppnar för en möjlighet att skatteplanera med ränteavdrag genom exempelvis back-to-back-lån som finansierar andra interna transaktioner än andelsförvärv.

Förekomsten av sådana back-to-back lån som inte omfattas av räntebegränsningsreglerna skulle kunna vara en av förklaringarna till den ökning av externa skulder som har uppmärksammats de senaste åren.

Skatteverket har inte någon uppfattning om omfattningen av sådana eventuella back-to-back-lån som inte omfattas av räntereglerna, eftersom detta skulle kräva utredningar i de enskilda fallen. Skatteverket saknar formella möjligheter till sådan kartläggning genom utredningar.

Skatteverket framförde i sin remiss gällande 2013 års ränteregler att det var nödvändigt att back-to-back-regleringen har samma omfång som regelverket i övrigt för att det inte ska bli för lätt att kringgå reglerna. Det finns visserligen en extern part involverad men den externa parten har mycket att vinna på att agera mellanhand.

5.2.5 Övergripande statistik avseende externa lån

Statistik på makronivå visar att de koncerninterna lånen minskat och att den externa upplåningen ökat under 2013, vilket medför att den totala upplåningen inte har förändrats nämnvärt. Detta skulle kunna bero på att intern finansiering till viss del har ersatts med extern finansiering med anledning av införandet av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler. Av 2014 års rapport framgår att Skatteverket dock inte kunde verifiera att det i någon större omfattning fanns en tydlig koppling på bolagsnivå mellan de minskade interna lånen och de ökade externa lånen. Ett fåtal fall, där det ibland var fråga om stora belopp, har dock iakttagits.

Av inhämtad statistik (avsnitt 4) framgår att den koncerninterna upplåningen har minskat ytterligare något under 2014 och 2015, en minskning med 101 miljarder kr (47 + 54) till 1 261 miljarder kr. Trenden under de senaste åren är att den externa upplåningen ökat något medan den koncerninterna upplåningen har minskat i omfattning. Från 2008 och framåt har det endast skett en mindre förändring av den totala skulden samtidigt som nominell BNP har ökat med 23 %. Detta indikerar att ränteavdragsbegränsningsreglerna bromsat den totala skulden även om det inte går att bedöma hur stor del av bromsningen som beror på ränteavdragsbegränsningsreglerna. Om regleringen av ränteavdrag ska få ännu större effekt på den svenska skattebasen behövs ändrade regler som även omfattar externa lån.

6 Uppföljning av tillämpningen av 2013 års regler om ränteavdrag

6.1 Analys av uppdraget

I regleringsbrevet för 2016 har Skatteverket fått i uppdrag att följa upp tillämpningen av de ränteavdragsbegränsningsregler som gäller från den 1 januari 2013.

Skatteverket hade samma uppdrag enligt regleringsbreven för 2013 och 2014 och redogjorde i 2014²² och 2015 års rapporter för uppföljningen av tillämpningen av 2013 års ränteregler. 2013 års regler har bedömts ha effekt på avdrag för räntor inom intressegemenskapen. Den fortsatta uppföljningen visar inte på några större förändringar jämfört med vad som redan redovisats i de föregående rapporterna. Denna rapport är därför mer kortfattad med hänvisning till vad som skrivits redan tidigare.

---

²² "Skatteplanering med ränteavdrag i företagssektorn", 15 januari 2015, dnr 131 276412-14/113

Skatteverket har fortsatt att utreda avdrag för interna räntor i relativt stor omfattning. Något nytt som t.ex. ändrat beteende hos företagen har inte iakttagits sedan 2015 års rapport färdigställdes.

Den osäkerhet avseende reglernas tillämpning som tidigare beskrivits bl.a. pga. att domstolspraxis saknas kvarstår. Kartläggningen har gjorts utifrån det Skatteverket uppmärksammat i genomförda utredningar och dialogärenden.²³

Skatteverket sammanställde i 2014 och 2015 års rapporter iakttagelser avseende olika områden där det fortfarande föreligger en del svårigheter med tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna. Dessa svårigheter kvarstår men det har inte tillkommit något nytt av betydelse varför dessa avsnitt återges mycket förkortade i denna rapport.

De kringgåenden av 2009 års regler som beskrivits i tidigare rapporter följdes upp i 2015 års rapport avsnitt 6.3. Skatteverket bedömer att 2013 års regler kan tillämpas i sådana situationer där Skatteverket tidigare ansett att 2009 års regler inte var tillräckliga. Skatteverket har med stöd av 2013 års regler fattat beslut att neka avdrag i sådana fall. En del av besluten är under prövning i domstol.

6.2 Osäkerhet vid tillämpning av ränteavdragsbegränsningsreglerna

I 2014 och 2015 års rapporter beskrevs att Skatteverket bedömer att det finns en stor osäkerhet hos företagen gällande tillämpningen av 2013 års ränteregler. Det som indikerar att reglerna upplevs vara svåra att tillämpa är bl.a. att företagen har ställt ett stort antal frågor till Skatteverket samt att ett synnerligen stort antal begäran om förhandsbesked har lämnats till Skatterättsnämnden. Därtill har företagen i stor omfattning lämnat upplysningar om ränteavdrag i inkomstdeklarationen beskattningsåren 2013, 2014 och 2015. EU-kommissionens kritik av de svenska ränteavdragsbegränsningsreglerna är ytterligare en faktor som skapar osäkerhet kring ränteavdragen.

Osäkerheten kring hur 2013 års ränteregler kommer att tillämpas kvarstår eftersom det ännu inte har etablerats någon rättslig praxis. I 2015 års rapport beskrevs att Högsta Förvaltningsdomstolen har undanröjt de förhandsbesked som Skatterättsnämnden lämnat och avvisat ansökningarna. Några domar från förvaltningsrätten och kammarrätten har meddelats gällande 2009 års regler där vissa delar är aktuella även vid tillämpningen av 2013 års regler. Förvaltningsrätten har även meddelat ett fåtal domar avseende 2013 års regler.

Att det inte finns någon domstolspraxis gällande 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler försvårar både företagens och Skatteverkets hantering av ränteavdragen. Dessutom försvåras Skatteverkets uppföljning av om reglerna förebygger skatteplanering med ränteavdrag på avsett sätt då det fortfarande råder osäkerhet kring hur ränteavdragsbegränsningsreglerna kommer att

---

²³ En dialogfråga är en möjlighet för företaget att hos Skatteverket stämma av sin egen bedömning i en relativt komplex skattefråga

tillämpas när domstolspraxis har etablerats. Utan rättslig praxis går det i vissa situationer inte att bedöma var gränserna för reglernas räckvidd går.

6.3 Upphörande med ränteavdrag

Övergripande statistik avseende interna lån

Som framgår av avsnitt 4 Övergripande statistik har utländska koncerninterna lån vid direktinvesteringar minskat med 393 miljarder kronor (159 + 133 + 47 + 54), dvs. med 24 %, under åren 2012-2015.

Under 2012 har de skulder som avvecklats till största del konverterats till eget kapital genom aktieägartillskott, vilket SCB har bedömt till stor del troligen beror på att ytterligare begränsningar i ränteavdragsreglerna trätt i kraft 2013. Under 2013-2015 har andelen interna lån avseende utländska koncerninterna direktinvesteringar fortsatt att minska och det egna kapitalet att öka.

Av statistik från SCB framgår att tillväxttakten gällande direktinvesteringar från Luxemburg har stannat upp under 2012 och 2013 efter att tidigare ha ökat under en längre period. Under 2014 har direktinvesteringarna minskat i omfattning, inga större förändringar har skett under 2015. Det skulle kunna tyda på att de nya reglerna åtminstone till viss del träffar den skatteplanering som skett via Luxemburg. 2013 års regler motverkar sådan flytt av fordringar till underskottsbolag i Luxemburg som tidigare förekommit genom att avdragsrätten för räntebetalningar på sådana fordringar begränsas. Även de externa andelsförvärv som görs av riskkapitalaktörer omfattas av 2013 års regler. Det har tidigare varit vanligt med lån via Luxemburg vid sådana förvärv.

Under 2012 har det skett en kraftig minskning av direktinvesteringar från Belgien, denna minskning har fortsatt under 2014 och 2015. Belgien har förmodligen blivit mindre attraktivt eftersom räntenivån på fiktiva ränteavdrag på eget kapital (s.k. NID-avdrag), som tidigare medfört en låg beskattning i Belgien, har minskat. Därtill kan ränteavdragsbegränsningsreglerna ha haft en effekt.

Uppföljning av fall som var kända före 2013 års regler

I 2014 och 2015 års rapporter redovisades att Skatteverket följt upp fall som utreddes före 2013 års regler infördes där koncerninterna lån upptagits för koncerninterna förvärv. Skatteverket uppskattade utifrån uppgifter i inkomstdeklarationer och årsredovisningar att ca en tredjedel av företagen fortfarande yrkade avdrag för räntekostnaden beskattningsår 2014. I resterade fall hade företagen avvecklat lånen helt eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. Skatteverket har med stöd av 2013 års lag fattat beslut om att neka avdrag för räntekostnader i så gott som samtliga av dessa fall där avdrag fortfarande yrkades.

I nämnda rapporter redovisades även att Skatteverket följt upp fall som analyserades före 2013 års regler infördes där koncerninterna lån upptagits för externa företagsförvärv och där det kan antas att ränteintäkten tidigare inte blivit normalt beskattad. Skatteverket uppskattade utifrån uppgifter i inkomstdeklarationer och årsredovisningar att företagen i knappt en tredjedel av dessa fall fortfarande yrkade avdrag för räntekostnaden beskattningsår 2014. I resterande fall hade företagen avvecklat lånen helt eller i fåtalet fall återlagt räntan till beskattning. Skatteverket har med stöd av 2013 års lag fattat beslut om att neka avdrag för räntekostnader i de allra flesta av dessa fall där avdrag för räntekostnaden yrkades.

Återlagda räntekostnader

Skatteverket har noterat att det finns företag som låter det interna skuldförhållandet kvarstå men återlägger räntekostnaden till beskattning i inkomstdeklarationen. För beskattningsåret 2015 har Skatteverket iakttagit återlagda räntekostnader om närmare 9 miljarder kr. Beloppet är sannolikt ännu högre eftersom det är troligt att inte samtliga räntekostnader som återlagts till beskattning i deklarationen har uppmärksammats.

En del företag har återlagt räntekostnader varje år sedan 2013 års regler trädde ikraft. Andra företag har börjat återlägga räntekostnaden först efter att Skatteverket har utrett räntan och inte medgett avdrag.

Genomförda utredningar

I 2015 års rapport redovisades att Skatteverket har utrett åtminstone ca 330 företag med tillämpning av 2013 års ränteavdragsbegränsningsregler. Beslut om att neka avdrag för ränteutgifter fattades i klart övervägande del av dessa fall med sammanlagt ca 16 miljarder kronor, varav ca 3 miljarder kronor var hänförliga till lån från svenska investmentbolag och svenska helt eller delvis skattebefriade subjekt (staten, kommuner, ideella föreningar och stiftelser).

Av de utredningar som Skatteverket gjort under 2016 avser ett stort antal utredningar företag som även utreddes under 2015 och redovisades i 2015 års rapport då flertalet företag fortsatt att yrka avdrag för ränteutgifterna. Även ett stort antal nya utredningar har gjorts. Beslut om att neka avdrag för ränteutgifter har även 2016 fattats i klart övervägande del av utredda fall med sammanlagt drygt 17 miljarder kronor. Beloppet avser till övervägande del nekade ränteavdrag i samma företag som föregående år. Det förekommer således att företag i betydande omfattning yrkar avdrag för sådana interna räntor som Skatteverket anser inte ger rätt till avdrag enligt ränteavdragsbegränsningsreglerna. Ett relativt stort antal beslut har överklagats. Endast ett fåtal beslut har hittills prövats av domstol och då av förvaltningsrätten.

Avseende industriella företag har drygt hälften av 2016 års beslut om att neka avdrag för räntan gjorts efter prövning utifrån den s.k. ventilen. I resterande beslut har avdrag för ränta nekats efter prövning utifrån undantaget från tioprocentsregeln.

I fattade beslut under 2016 avseende industriella företag är Luxemburg, precis som i beslut fattade under 2015, det land som har varit mest frekvent förekommande. I ca en tredjedel av besluten avseende industriella företag är det ett koncernföretag i Luxemburg som bedömts vara den som har rätt till inkomsten. Av det belopp som Skatteverket har nekat avdrag för avseende industriella företag är ca 60 procent hänförligt till skatteförmåner som uppnåtts i USA, Luxemburg, Belgien och Schweiz. Jämfört med förra året har Schweiz ersatt Irland som ett av de fyra största länderna. I övrigt överensstämmer redovisade uppgifter om länder i stort med det som framkom vid 2015 års granskning och som redovisades i föregående års rapport.

6.4 Särskilda frågor

I 2014 och 2015 års rapporter sammanställde Skatteverket iakttagelser avseende olika områden där det fortfarande föreligger en del svårigheter med tillämpningen av ränteavdragsbegränsningsreglerna.

Några större förändringar har inte uppmärksammats på dessa områden varför de endast nämns mycket kort i årets rapport.

6.4.1 Intressegemenskap

I 2014 och 2015 års rapporter beskrevs svårigheter kring tillämpningen av begreppet intressegemenskap när ägarkretsen är mycket spridd, framförallt gällande riskkapitalägda bolag.

Fråga uppkommer i dessa fall om investerarna i fonden och/eller förvaltaren av fondens intressen (general partnern) kan anses ingå i samma intressegemenskap som det svenska låntagande bolaget och vilken part som är den som faktiskt har rätt till inkomsten.

I 2015 års rapport redogjordes för två rättsfall där det bedömts föreligga intressegemenskap mellan den svenska långgivaren och förvaltaren av fonderna (general partnern) respektive mellan den svenska långgivaren och investerarna i fonden.

I det ena fallet prövade Kammarrätten i Stockholm (dom 2015-09-29 Mål nr 481-14) ett fall med tillämpning av 2009 års lag. Domen överklagades till Högsta Förvaltningsdomstolen (HFD). Under 2016 har HFD meddelat att prövningstillstånd inte medges.

I det andra fallet har Skatterättsnämnden i ett förhandsbesked meddelat den 31 mars 2015 prövat ett ärende gällande intressegemenskap inom en riskkapitalstruktur med tillämpning av 2013 års regler. HFD har under 2016 undanröjt förhandsbeskedet och avisat ansökningen mot bakgrund av att samtliga faktiska sakförhållanden inte var klarlagda.

Skatteverkets uppfattning är, utifrån bland annat kammarrättens dom och Skatterättsnämndens besked, att det i de allra flesta fall, beroende på omständigheterna i de enskilda fallen, på ett eller annat sätt finns förutsättningar för att anse att det föreligger intressegemenskap mellan utlånan/utlånarna å ena sidan och de låntagande bolagen å andra sidan när de ingår i en fondstruktur.

6.4.2 Den som faktiskt har rätt till inkomsten

Enligt tioprocentsregeln ska bedömningen av om inkomsten blir beskattad med minst 10 procent göras i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma.

Skatteverket uppfattar att det är relativt vanligt med komplexa finansieringsstrukturer där långgivaren i första ledet inte är lågbeskattad men i sin tur har lånat från ett lågbeskattat företag. Ibland slussas räntan genom olika företag i många led. Det är inte alltid fråga om identiska lån som slussas genom flera företag. Lånen kan ha olika villkor vad gäller löptid, räntenivåer, amortering m.m. I 2014 års rapport beskrevs fall där finansieringsstrukturen gjorts om från en enklare struktur till en mer komplex där räntan slussas igenom bolag i flera länder.

Förvaltningsrätten har under 2016 prövat ett fall med tillämpning av 2009 års lag där det var fråga om lån som inte var identiska till belopp och villkor. I det prövade fallet bedömde förvaltningsrätten att det företag som faktiskt hade rätt till ränteinkomsten var ett företag högre upp i finansieringsstrukturen trots att lånen inte var identiska. Domen är överklagad.

En annan svårighet finns i strukturer med fonder som inte är juridiska personer och därmed inte kan låna eller låna ut. En fond som inte är en juridisk person kan inte heller vara den som faktiskt har rätt till inkomsten. Sådana fonder finns i riskkapitalstrukturer men har även identifierats vid exempelvis utredning av lån från utländska pensionsfonder.

6.4.3 Lån från bolag med skattemässiga underskott

Skatteverkets uppfattning är att en relativt stor del av de fall där avdrag yrkas för räntekostnader fast den motsvarande ränteinkomsten inte beskattas eller beskattas lågt är sådana fall där den låga beskattningen beror på att ränteinkomsten neutraliseras med skattemässiga underskott hos mottagaren eller inom en beskattningsgemenskap som mottagaren ingår i. 2013 års lag ger till skillnad från 2009 års lag möjlighet att begränsa rätten till avdrag i underskottsfallen enligt undantaget från tioprocentsregeln. I ca en tredjedel av de utredningar Skatteverket har genomfört gällande industriella koncerner och investmentbolag har ränteinkomsten neutraliserats mot skattemässiga underskott. Beroende på omständigheterna i de enskilda fallen har Skatteverket ansett att avdragsrätt för räntekostnaderna i de flesta fall saknas. Detta område har beskrivits mer utförligt i 2014 och 2015 års rapport.

6.4.4 Beskattning i andra länder

Enligt tioprocentsregeln ska en bedömning göras av om inkomsten som motsvarar ränteutgiften blir beskattad med minst 10 procent i den stat där det företag inom intressegemenskapen som faktiskt har rätt till inkomsten hör hemma.

Skatteverket har i tidigare rapporter uppmärksammat svårigheter vid tillämpning av tioprocentsregeln. Svårigheterna beror bl.a. på att en bedömning ska göras utifrån ett annat lands lagstiftning och förhållanden, vilket är oerhört svårt, kräver stora resurser och det är svårt att få vetskap om allt. Skatteverket har vid utredningar med tillämpning av ränteavdragsbegränsningsreglerna begärt ett flertal handräckningar från olika länder och fått svar på dessa. Att begära handräckning för att få information tar mer resurser i anspråk och utredningarna tar längre tid.

I tidigare rapporter har olika exempel beskrivits som visar på svårigheter med bedömningen utifrån olika länders beskattningsregler.

En särskild svårighet är att det i en del länder är möjligt att göra överenskommelser med myndigheterna (s.k. rulings), exempelvis att betala skatt utifrån en annan skattesats än den som normalt gäller i landet. Det har numera införts ett internationellt informationsutbyte som innebär att olika länder ska utbyta information om förhandsbesked om gränsöverskridande transaktioner, såsom exempelvis frågor om ränteavdragsbegränsningar. Detta gäller från 2016 för OECD och ett liknande ramverk kommer under 2017 införas för EU (automatisk delning av överenskommelser i skatteärenden mellan medlemsstater). Informationsutbytet ska ske med en retroaktivitet gällande överenskommelser som gjorts fem år tillbaka.

7 Slutsatser

- Skatteverket har i 2013 års rapport kommit fram till att det förekommer skatteplanering med externa lån i samband med företagsförvärv i sådan omfattning att det kan anses hota bolagsskattebasen. Det har inte framkommit något som visar att det skulle ha avtagit i någon betydande omfattning.
- Makrostatistik visar att utländska koncerninterna lån har minskat under åren 2012-2015. Andelen eget kapital vid utländska direktinvesteringar i Sverige har ökat under samma period. Detta tyder på att ränteavdragsbegränsningsreglerna haft effekt.
- Den externa upplåningen har ökat något under åren 2012-2015. Skatteverket har inom 2014 års uppdrag undersökt om interna lån på bolagsnivå har växlats till externa lån men har inte kunnat verifiera en sådan växling annat än i ett fåtal fall.

- Den totala skulden har endast förändrats i mindre omfattning sedan 2008 samtidigt som nominell BNP har ökat med 23 %. Detta indikerar att ränteavdragsbegränsningsreglerna bromsat den totala skulden även om det inte går att bedöma hur stor del av bromsningen som beror på ränteavdragsbegränsningsreglerna. Om regleringen av ränteavdrag ska få ännu större effekt på den svenska skattebasen behövs ändrade regler som även omfattar externa lån.
- Det råder fortfarande osäkerhet kring hur räntereglererna kommer att tillämpas framöver. Den omfattande mängden förhandsbesked har inte lett till någon praxis från Högsta Förvaltningsdomstolen då de avvisats av domstolen. Osäkerheten kommer därför att bestå under många år framöver innan ärendena gått genom alla domstolsinstanserna. Ett fåtal fall har hittills avgjorts i förvaltningsrätten. Avsaknad av rättslig praxis försvårar både företagens och Skatteverkets hantering av ränteavdragen.
- I ca två tredjedelar av de fall som var kända före 2013 års lag infördes och som avser interna lån hänförliga till interna och externa andelsförvärv har företagen avvecklat sina lån eller återlagt räntan till beskattning i inkomstdeklarationen. I resterande fall fortsätter företagen att yrka avdrag för räntekostnaden. Skatteverket har i de allra flesta av dessa fall beslutat att neka avdrag för räntan.
- Skatteverket har i tidigare rapporter lyft fram olika situationer där 2009 års ränteregler var otillräckliga. Skatteverket har numera nekat avdrag för räntekostnader i sådana situationer med tillämpning av 2013 års regler. Skatteverket bedömer att de tidigare rapporterade bristerna med 2009 års ränteregler i stort sett torde ha åtgärdats i och med införandet av 2013 års regler.
- Skatteverket har även 2016 genomfört ett stort antal utredningar och beslut har fattats att neka avdrag för räntekostnader med sammanlagt drygt 17 miljarder kronor. Det förekommer således fortfarande att företag i betydande omfattning yrkar avdrag för sådana interna räntor som Skatteverket anser inte ger rätt till avdrag enligt ränteavdragsbegränsningsreglerna. Besluten att neka avdrag omfattar industriella koncerner, svenska investmentbolag och svenska helt eller delvis skattebefriade subjekt (staten, kommuner, ideella föreningar och stiftelser). En del av besluten är under prövning av domstol.
- Många förfrågningar om tillämpningen av reglerna till både Skatteverket och Skatterättsnämnden samt att information om ränteavdrag lämnats i inkomstdeklarationerna i stor omfattning indikerar att företagen upplever att räntereglererna är svåra att tillämpa.

- Skatteverkets uppfattning är att ränteavdragsbegränsningsreglerna inom de ramar som lagstiftaren dragit upp i stort sett är effektiva och uppnår de mål som avsetts. Denna bedömning bygger på vad som hittills förevarit i Skatterättsnämnden och i domstolarna, men kan komma att ändras beroende på de bedömningar som domstolarna kommer att göra.